

arbis bladet

2/09-10

Det blåser omkring oss

Debatten om finlandssvenskans vara eller inte vara har varit ett aktuellt tema i dagstidningarna. På Svenska dagen deltog jag i Folktingets festligheter med Modersmålets sång och medaljutdelning. En av dem som i år fick folktingsmedalj var Mark Levengood. I sitt tacktal ansåg han att finlandssvenskan är som en illavarslande diagnos med dödlig utgång. Kanske jämförelsen är något drastisk. Egentligen ska vi ju alla dö en gång, påpekade Levengood. När han i sin barndom såg barn som lekte tyckte han att det var beklämmande och

undrade hur de kunde leka och vara glada och så ovetande om att också de var döende.

Nu gäller det att hitta det rätta vaccinet mot diagnosen finlandssvenskhet. Ska vi dö lugnt och stilla till följd av sparkrav och sammanslagningar eller ska vi fortsätta och kämpa? Den senaste faran som hotar vårt språk är den finlandssvenska kanalen i TV. Återstår att se. Vi ska åtminstone värna om alla de finlandssvenska rum som nu finns. Arbis är ett sådant. Därför är det viktigt att Arbis får fortsätta som tidigare. Med hälsning från Kamratföreningen,

Eivor Holm, ordförande

Arbis loppis

Arbis tackar alla som bidragit till ett lyckat loppisresultat – både ni som köpt och ni som givit! Idag, på svenska dagen, står saldot på 682,85 €. Pengarna kommer främst att användas för en gemensam julfest för våra 223 timlärare och övrig personal. Detta bidrar till det vi kallar ”arbisandan”, dvs ger våra timlärare en möjlighet att träffas i huset under mera lättsamma rutiner än de är vana vid. Oftast träffas bara de lärare som har undervisning under samma tid varandra medan man inte alls känner andra timlärare eller övrig personal. Vi är tacksamma för ert stöd!

Pärbild:
Julhjärtan i lappteknik
av Peggy Danska.

2/09–10

KAMRATFÖRENINGENS ORDFÖRANDE

Eivor Holm
tfn 040-52 22 794

HUVUDREDAKTÖR

Moa Thors
tfn 310 700 77

LAYOUT

Maria Lindh

ARBISBLADETS E-POSTADRESS

moa.thors@arbis.hel.fi

Arbisbladet ges ut av

Kamratföreningen vid Helsingfors arbis. Institutet bidrar ekonomiskt till utgivandet. Tidningen utkommer med två nummer i terminen. Nästa nummer utkommer **i början av februari 2010.**

Bästa arbisvänner!

Under den gångna hösten har vi i massmedierna kunnat ta del av en diskussion om den fria bildningens behov av förändring. Bakgrunden är ett omfattande utredningsarbete på undervisningsministeriet och i februari i år utmynnade det i en omfattande rapport med ca 30 åtgärdsförslag. Utredningen omfattar alla de fem olika verksamhetsformerna inom den fria bildningen: arbetar-/medborgarinstituten, folkhögskolorna, sommaruniversiteten, studiecentralerna och idrottsinstituten.

Utredningen har satt igång en stor aktivitet ute i kommunerna. Men också reformen av kommunstrukturen har påverkat diskussionen. Man ser över fastigheter, storleken på olika slag av skolor, möjligheten till samarbete mellan olika skolformer eller mellan flera kommuner och till och med sammanslagningar har genomförts. Just nu är trenden den att enheter skall vara stora, det är den aktuella sanningen.

I Helsingforsregionen inleddes diskussionen när vår direktionsordförande Sture Gadd i Hufvudstadsbladet i början av höstterminen skrev en debattartikel, där han framförde synpunkter på nyttan av ett stort svenskt institut gemensamt för Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla. Den pågående diskussionen om att sammanföra kommunerna Helsingfors och Vanda påskyndar också en sådan process.

I alla andra kommuner än Helsingfors är instituten tvåspråkiga. Ett stort svenskt institut för alla fyra kommuner skulle klart förbättra servicen för svenskarna i de andra kommunerna. Samtidigt skulle det starkt markera det

svenska. Bara i Helsingfors finns det i dag ca 35 000 personer som är registrerade som svenska. Lägger vi till Esbos ca 20 000 och Vandas och Grankullas ca 9 000, är vi uppe i närmare 65 000 personer, en medelstor stad i Finland. För de här personerna kunde Arbis fungera som den naturliga svenska kulturinstitutionen. Men vi är inte ute efter att ”roffa åt oss” någon annan kommuns arbis, utan vill gärna samarbeta för att förbättra hela regionens svenska service.

Debatten har fortsatt både i radion och inom hela den fria bildningen. Man har också talat om att göra en utredning över behovet av fri bildning i huvudstadsregionen, något som man när detta skrivs ännu inte har fattat beslut om. Det kunde nog vara bra med en objektiv utredning. En sådan skulle väcka förtroende både bland beslutsfattare och bland dem som använder institutens tjänster.

Självfallet väcker all sådan här diskussion starka känslor. Därför är det särskilt viktigt att hålla huvudet kallt och både tänka och handla rationellt. Det hoppas jag att beslutsfattarna gör när det väl kommer till att besluta om saken. Jag är också säker på att vår direktion har Arbis och den svenska befolkningens bästa för ögonen när besluten skall fattas.

Gunborg Gayer
rektor

Måndagen den 26 oktober fyllde kulturcentret Stoa 25 år. Festligheterna räckte i dagarna fyra och bjöd på underhållning och aktiviteter av det mest varierande slag. Också Arbis, som har haft verksamhet i Stoa ända sedan begynnelsen, fanns med på ett hörn – kören Out'n loud uppträdde på söndagen och på måndagen framförde flickorna Ella Karlsson och Amanda Atarah tillsammans med ackompanjatören Javier Arrebola Arbis hälsning till 25-åringen i form av ett par sånger.

Arbis tidigare huvudlärare och numera timlärare i konst Karin Widnäs var med när det hela började år 1984.

– Långt innan Stoa fanns undervisade jag i min egen källare i Botby. Jag hade privatelever för att

kunna ha en dagtant för barnen och finansiera mina studier. Men jag insåg snart att det inte skulle gå i längden, folk ville gå på billigare kurser. Av min svärmor hade jag hört att det fanns något som hette Arbis och därför ringde jag till dåvarande prorektorn Ellinor Gube och frågade hur man skulle gå till väga för att bli lärare på Arbis. Det här var på hösten någon gång i början av 70-talet och jag fick börja genast i januari följande år. De elever jag hade flyttade helt enkelt med till Arbis.

Fast det räckte ju många år innan vi kunde flytta in i Stoa, fram till dess höll jag fortsättningsvis kurserna i min källare. Det kunde vara upp till 18 elever på mina 42 m² och en het brännugn till på köpet. Därför kändes det fan-

tastiskt att flytta in i Stoa där det fanns ett skilt utrymme för ungdomarna. För att inte tala om att få komma till ett städat utrymme – min källare hade jag fått lov att städa själv varje gång.

Innan jag ens visste hur Stoas inredning skulle se ut, fick jag en idé om att låta mina elever göra ett grupparbete som skulle sättas upp i Arbis nya utrymmen. I rödlera gjorde de små fönster med fönsterbräden och blommor och de passade ju sen perfekt när det visade sig att Stoas inredning var rött tegel. De hänger kvar uppe i andra våningen mitt emot Arbis kansli. Likaså Drakens år som porslinsmålningsgruppen gjorde lite senare i kakel. De ville ju inte vara sämre än keramikerna.

I dag har Arbis ett femtiotal kurser i Stoa i bildkonst, formgivning och dekor, hantverk, gymnastik och dans, musik och språk. För 25 år sedan erbjöd Arbis 35 kurser under rubrikerna språk, botanik, ateljécirklar, navigation, musik, handarbete, matlagning och fysisk fostran.

Suggestopediska kurser i språk hölls många år enbart i Stoa för att utrymmena där lämpade sig bra för den typen av kurser.

Karin minns med en nostalgisk suck hur roligt hon och Irene Fagerström, som höll suggestopediska kurser i svenska, brukade ha det i Stoa. Överlag var stämningen väldigt hemtrevlig i lärarrummet som man delade med Työvis – man ordnade knytkalas till julen och ibland gick man till och med ut och äta tillsammans. Den goda stämningen bidrog säkert till att Karin gick med på att bli filialföreståndare i Arbis Östra när det behövdes en vikarie för Björn-Eric Mattsson år 1989. På den posten

stannade hon sedan i sex år.

Numera bor Karin i Fiskars och kommer bara en kväll i veckan till Stoa för att undervisa i porslinsmålning. En handfull av de elever som började i hennes källare återfinns faktiskt än i dag på den kursen!

– Inte skulle jag fortsätta om det

inte var för de underbara eleverna. Jag uppskattar otroligt mycket alla de väluppfostrade, positiva, glada och lätt inspirerbara elever som finns på Arbis. Det är så belöande att se deras glädje över att ha åstadkommit någonting med sina egna händer.

MT

Karin Widnäs i keramikverkstaden på Dagmarsgatan.

Julkurser på Stoa

Kom och gör julklappar tillsammans! Barn i skolåldern eller yngre barn tillsammans med en vuxen (också barnet skall anmälas) och ensamma vuxna är välkomna!

En materialavgift tillkommer.

Tova pepparkakor (5 €)

090770 A 12.12, lördag kl. 10.00–13.15,

090771 B 12.12, lördag kl. 13.45–17.00,

Mikaela Lindström, rum 8.

Tryck en tygkasse (5 €)

090772 A 12.12, lördag kl. 10.00–13.15,

090773 B 12.12, lördag kl. 13.45–17.00,

Milja Ottoson, Työvis konstklass.

Sy tomtemössor till hela familjen (5 €)

090774 A 12.12, lördag kl. 10.00–13.15,

090775 B 12.12, lördag kl. 13.45–17.00,

Marina Peltonen, grupprummet.

Galleri Stoa:

Ars Arbis 2009

30.11 –10.12.

Kursarbeten, konstnärliga ledare *Marina Ciglar* och *Tapio Tuominen*.

Åbohusvägen 1, Stoa, Östra Centrum.

Öppet:

mån.–tors. kl. 10.00–20.00,

fre. kl. 10.00–18.00 och

lör.–sön. kl. 10.00–16.00.

Lucia i Stoa

Elever från Blomängens lågstadieskola lussar i Stoa 11.12, fredag kl. 12.00.

Alla välkomna!

Connecting 55+ Möte i Gdansk

En stormig och grå dag i början av oktober åkte sex förhoppningsfulla 55 plussare till Gdansk för att träffa sina partners från Polen, Sverige och Turkiet. Det var det tredje och nästsista mötet för projektet Connecting 55+, där Arbis är en mycket aktiv partner. Efter ett lyckat möte i april här hos oss i Helsingfors har kontakterna intensifierats. Ca 500 meddelanden har skickats via webben. Vi har berättat barndomsminnen, jämfört traditioner, diskuterat Pamuks bok Istanbul och skrivit nyhetsbrev. Eftersom många av deltagarna snarare är 65+ än 55+ har kriget funnits mycket påtagligt med i många barndomsminnen.

I Gdansk hade vi turen att få göra en guidad stadsvandring med en engelsklärare, som på ett mycket engagerat sätt delgav oss sina personliga upplevelser av närhistorien. Genom att hennes far

hade jobbat på varvet i Gdansk och hon själv behärskade engelska, hade hon under strejken förmedlat nyheter till de utländska journalisterna. Rader av fotografier och blommor som hängde på grindarna vittnade om att händelserna vid varvet med strejkledaren Walesa

i spetsen fortfarande lever kvar i folks minne.

På programmet stod en träff med en grupp pensionärer från Kosciierzyna som presenterade sina aktiviteter: drama, hantverk, IT, tyska, gymnastik, föreläsningar, utfärder, m.m. Det lät som ett

Miniarbis. Skillnaden var bara att deras verksamhet kommit igång för några år sedan med understöd från en amerikansk-polsk välgörenhetsorganisation och lite hjälp från kommunen. Det var för tillfället oklart hur de skall kunna fortsätta med sin verksamhet, då de ekonomiska förutsättningarna egentligen inte finns. Vi kan bara konstatera hur tacksamma vi får vara här i Finland över vår drygt hundra år gamla folkbildningstradition, som gör det möjligt för var och en att för en liten summa delta i kurser som subventioneras av stat och kommun. Att vara beroende av välgörenhet och tillfälliga arrangemang skulle inte ge den stabila grund för det livslånga lärandet som alla finländare har tillgång till. Vi borde faktiskt sprida medborgar- och arbetarinstituten till de övriga europeiska länderna!

Varje personligt möte mellan deltagare från de olika länderna har ökat viljan att kommunicera, att lära känna och förstå de andras kultur. Problem finns och missförstånd uppstår alltid då olika kulturer möts, men med god vilja kan de övervinnas. Vårt projekt Connecting 55+ avslutas i juni 2010 med ett möte vid Skurups folkhögskola i Skåne, dit hela den entusiastiska gruppen från Helsingfors arbis är på väg.

Carola Dahlström

Lydia från Polen och Ingrid från Sverige jobbar intensivt vid datorn i Politechnika Gdanska.

På kurs utomlands? Gratis!

Sedan hösten 2009 finns det möjlighet för vuxna inom EU att åka på en workshop till ett annat land. Kurserna är korta intensivkurser på 5–10 dagar och kan behandla skapande ämnen, språk, EU-frågor eller aktivt medborgarskap. Det här är ett led i EU:s satsning på LLL (life-long learning / livslångt lärande). Det finns en lång lista på kurser som erbjuds. Här några exempel: 'Dance – feel good – express' i Tjeckien, 'Healthy life style' i Tyskland, 'Traditional handicraft' i Estland. I utbudet från Tyskland, Frankrike och Spanien hittar man många kurser på landets eget språk.

För deltagaren kostar det ingenting. Kursarrangören står för resekostnaderna och uppehållet. Det låter nästan för bra för att vara sant, eller hur. Om du blev intresserad kan du hitta mer information på www.cimo.fi. Sök Grundtvig och sedan Vuxenstuderandenas mobilitet. Jag hjälper dig gärna.

Carola Dahlström

tfn 310 49482, e-post: carola.dahlstrom@arbis.hel.fi

Julsånger och julgröt

En stämningsfull musikstund med julens vackraste sånger. Lyssna och sjung med! Arbis kafé säljer julgröt, pepparkakor och glögg mellan sångerna.

3.12, torsdag kl. 18.00–19.30,

*Lisbet Klockars och Lena-Maria
Brännkärr, Arbis kafé.*

Vinterkonsert

Arbis musikelever och lärare avslutar terminen med en stämningsfull vinterkonsert. I pausen säljer Arbis kafé laxsmörgåsar med tillhörande dryck (6,70 €/5 €). Lös ut din matlapp i förväg i kaféets kassa.

Fritt inträde. Välkommen!

5.12, lördag kl. 14.00,

Arbis festsal.

Nyländsk litteraturmatiné

Aktuella författare läser ur sina böcker. Möjlighet att till specialpris köpa de presenterade böckerna med författarnas signatur.

I samarbete med

Nylands litteraturförening r.f.

12.12, lördag kl. 14.00,

Arbis festsal.

Goda sidan

Mat är något som diskuteras flitigt bland de anställda på Arbis. Därför var det ingen konst att få dem att komma med sina egna favoritrecept. Här kommer de första, flera följer i nästa nummer.

En god tomatsoppa med getost

<i>1 lök</i>	Skala löken och morötterna och skär dem
<i>2 vitlöksklyftor</i>	i bitar. Fräs dem mjuka i oljan i en kastrull.
<i>2 morötter</i>	Tillsätt tomaterna, vattnet och buljong-
<i>2 tsk olja</i>	tärningen och smulad basilika. Pressa och
<i>500 g passerade tomater</i>	tillsätt också vitlöken. Smaka av med salt,
<i>1 grönsaksbuljongtärning</i>	malen svartpeppar och socker. Låt koka i
<i>4 dl vatten</i>	ca 15 minuter tills morötterna har mjuknat.
<i>200 g getost</i>	Tillsätt sedan getosten och låt den smälta in
<i>1 tsk salt</i>	i soppan.
<i>1 tsk socker</i>	Mixa soppan slät med en mixer direkt i
<i>2 tsk malen svartpeppar</i>	kastrullen. Låt soppan ännu koka i ett par
<i>färsk basilika</i>	minuter. Garnera med brödkrutonger och
<i>brödkrutonger</i>	lite färsk basilika.

Carola Rewell

Jans bacon med broccol

<i>2 förpackningar filébacon</i>	Hacka lök och vitlök, skär baconen, champinjonerna
<i>(vanligt bacon går även om</i>	och broccolin i passliga bitar. Fräs löken, champin-
<i>du inte hittar filébacon)</i>	jonerna och broccolin i stekpanna, tills champinjo-
<i>1 paket champinjoner</i>	nerna ser ut som att de har fått nog. Häll över i en
<i>1 broccoli</i>	tallrik (eller ställ åt sidan om du vill använda två
<i>Lök</i>	stekpannor). Stek baconen tills de ser färdiga ut, och
<i>Vitlök</i>	häll broccolin och champinjonerna i stekpannan.
<i>Fraiche (5%) eller crème fraiche</i>	Häll över fraichen eller crème fraichen och låt puttra
	en liten stund för att mjuka upp broccolin (lite,
	broccolin får vara ganska al dente). I det här skedet
	passar det bra att hälla i vitlöken, och att peppra.
	Andra kryddor behöver du knappt. Passar bra med
	fullkornsspagetti!

Jan Rundt

Fyriskaka

<i>125 g smör</i>	Smörj och ev bröa en rund form med löstagbar kant,
<i>1 ½ dl socker</i>	ca 24 cm i diameter.
<i>2 ägg</i>	Smält matfette och låt det svalna.
<i>2 ½ dl vetemjöl</i>	Rör matfettet pösigt med sockret. Tillsätt ett ägg
<i>½ tsk bakpulver</i>	i taget och därefter mjölet, bakpulvret samt mjölk.
<i>2 msk mjölk</i>	Häll smeten i formen.
<i>Garnering</i>	Skala ev äpplena och skär dem i tunna klyftor. Stick
<i>3–4 medelstora äpplen</i>	ner dem i smeten tätt intill varandra. Strö över sock-
<i>1–2 msk socker</i>	er ev. blandat med kanel.
<i>(1 tsk kanel)</i>	Grädda i nedre delen av ugnen 30–40 minuter i 175°.

Maj-Rita Granqvist

Köttpaj med trattkantareller

Pajdeg:

1 paket (100 gr) naturell färsk ost
(tex Hovi eller Philadelphia)
100 gr rumstempererat = mjukt smör
2 dl vetemjöl
1 tsk bakpulver

Blanda skilt ihop mjöl och bakpulver, samt ost och smör. Blanda hastigt ihop dessa till en deg. Ju mindre du bearbetar degen desto frasigare blir pajen! Ställ degen i kylan ca 30 minuter medan du förbereder fyllningen. Du kan med fördel färdigt trycka ut degen i en smord pajform (ca 20x30 cm) och ställa formen i kylan. Obs! Degen skall nå upp till kanten

Fyllning:

2 dl (100 gr) rensade trattkantareller
(eller annan skogssvamp)
1 finskivad (eller hackad) gul lök
150 gr malet kött av stek
(kan med fördel vara lamm)
1 burk (200 gr) grynost av
den fuktigare sorten
2 ägg
1–2 tsk torkad dragon (lämna inte bort,
byt inte ut, kryddan ”gör” pajen)
½ tsk malen svartpeppar
½ tsk salt
ca 1 dl nyriven ost (t.ex. röd emmental)

Bryn lök, kött och svamp i en stor stekpanna.

Salta och peppra. Låt blandningen kallna.

Vispa ihop ägg, grynost, kryddor och riven ost.

Förgrädda pajbotten i 200° ca 10 minuter. Picka inte (!) pajdegen före du gräddar den. Däremot kan du försiktigt punktera luftbubblorna som ibland formas under förgräddningen.

Låt pajdegen svalna lite innan du brer ut svampköttblandningen som du sedan täcker med äggstanningen.

Grädda i 200 graders ugn ca 20 minuter tills fyllningen stannat och antagit en gyllene brun färg.

Fyllningen pöser gärna (varför pajformen bör ha en rejäl kant) men sjunker sedan ner när pajen svalnar.

Corinna Heinrichs

MATLAGNINGSDEMONSTRATIONER

Julens läckerheter

1.12, tisdag kl. 13.00, Tove Lindqvist och Louise Mérus.

Sopplunch

12.1, tisdag kl. 13.00, Ghita Henriksson och Louise Mérus.

Fisk och skaldjur

26.1, tisdag kl. 13.00, Tove Lindqvist och Louise Mérus.

Runebergsmiddag

2.2, tisdag kl. 13.00, Ghita Henriksson och Louise Mérus.

Carolin Kolmeder, Oskari Lindgren, Matti Aarnisalo, Johan Cantell, Tarmo Risunen och Bjarne Andersson övar varje fredag på Arbis.

Arbis

blåsensemble

Musik är årets tema på Arbis och därför kommer musik att synas också i Arbisbladet under hela året. Serien inleddes i förra numret med rockgruppen RAW. I det här numret är det Arbis blåsensemble som står i fokus.

Blåsensemblen, som leds av klarinett- och saxofonläraren Johan Cantell, samlas varje fredag kväll i festsalen för att blåsa smolket ur sina lungor. För tillfället består ensemblen av en flöjtist, två klarinettister, två saxofonister, två trumpetister och en tubist. Eftersom det här inte är någon standardsammansättning arrangerar Johan det mesta själv. Men det är bara roligt, säger han och tycker att ensemblen fungerar bra i den här sammansättningen.

Nyast i ensemblen är flöjtisten Carolin Kolmeder från Tyskland. Hon talar varken svenska eller

finska men det är inte heller nödvändigt – musikens språk är som bekant internationellt. Men som tysklärare gör det mig naturligtvis nyfiken. Hur har hon hittat till Arbis blåsensemble?

- Det var en tysk kollega vid universitetet som berättade om Arbis och det mångsidiga kursutbudet. Det gjorde mig nyfiken så jag tog mig en titt på programmet och då upptäckte jag den här blåsensemblen. Det var en optimal chans för mig att kunna fortsätta att spela flöjt vid sidan av arbetet med min doktorsavhandling. I Tyskland har jag spelat både i skolorkester, flöjtensemble och Big Band i många år.

Liksom Carolin har också de andra i blåsensemblen spelat tidigare. Johan säger att det är en förutsättning för att komma med i dag – plats finns nämligen för fle-

ra spelare. Att ha ett eget instrument är däremot inte en förutsättning. Arbis har några instrument som lånas ut. Just nu finns det en saxofon, en flöjt, en klarinett och en trumpet i lagret. Kanske just du hör till dem som spelat någon gång tidigare men aldrig investerat i ett eget instrument? Här har du din chans!

Och den som inte spelar själv kan komma och lyssna på blåsensemblen både på julkvällen den 28 november och vinterkonserten den 5 december. MT

Blåsensemble (27 €/termin)

Ta ditt blåsinstrument och kom med i Arbis glada blåsensemble! Blåsensemblen spelar all slags musik som går att förverkliga i en grupp. Arbis lånar också ut blåsinstrument mot en pant. Baskunskaper i notläsning önskvärd.

090592 11.9–4.12 och 15.1–16.4, fredag kl. 18.00–19.30.

Vad heter instrumenten?

En fullstor blåsorkester består av många olika instrument. Kan du namnen på dem?
Skriv in namnen på bilderna och kolla lösningen på sidan 14!

Schackrutan

Karl-Erik Juselius Arbis första schackmästare

Arbis schackklubb grundades 1953. Ordförande och klubbledare var Otto Lamroth. Klubben spelade i Arbis på Riddaregatan. Ända fram till och med våren 1973 spelade alla långa partier i en och samma grupp. Klubben hade då sedan flera år tillbaka flyttat till Dagmarsgatan och som klubbledare fungerade Arend Stackelberg.

Från år 1953 till våren 1970 finns det inte bevarade några turneringsresultat men till all lycka har vi däremot resultat av Arbis matcher mot andra klubbar, dvs. tillsammans 30. Man kan utgå ifrån att det saknas uppskattningsvis mellan 3 till 10 resultat, vilket inte är mycket. Fram till maj 2009 har vi resultat av 130 klubbmatcher!

L. Wallén torde ha varit Arbis första inofficiella mästare 1953 – våren 1956. Torbjörn Lundqvist kom med våren 1957 och spelade ännu 1964 i Arbis. Man kan antaga att Lundqvist tagit sju mästerskap, Wallén fem, O. Sirén och Ragnar Träskman varsitt, medan tre är oklara. Dessa mellan 1953 och våren 1970.

Fr.o.m. hösten 1970 är samtliga resultat bevarade tack vare Arend Stackelberg som blev klubbledare.

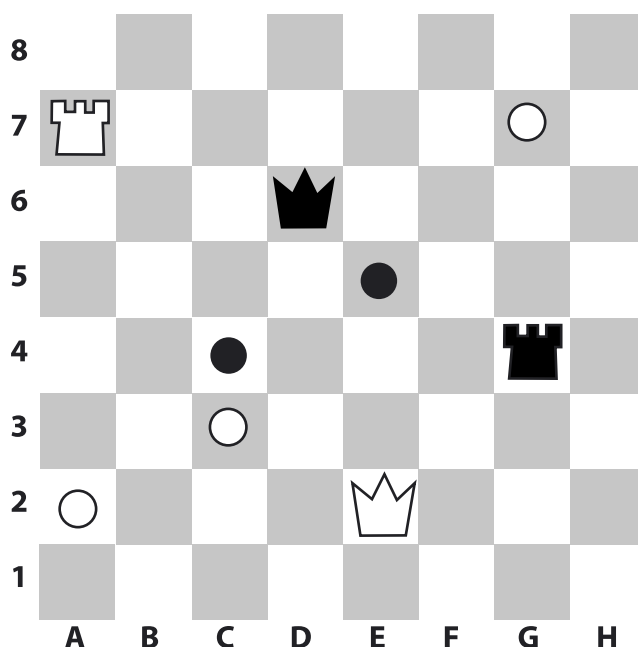
Karl-Erik Juselius som avled i juli 2009 över 80 år gammal, var förutom Arbis första officiella schackmästare också den mest framgångsrika. 16 mästerskap, 14 silver, 7 brons i långa spel av 48 turneringar. Ett starkt resultat. Det första mästerskapet kom på våren 1971. Det sista våren 1995.

Fr.o.m. våren 1993 spelas det om Arbis mästerskap även i snabbspel 15 + 15 minuter. Juselius deltog fem gånger och knep två brons.

I Arbis matcher mot andra klubbar deltog Juselius flitigt – 65 gånger – och spelade vid toppborden. Resultatet var utmärkt, 28 vinster, 15 oavgjorda och 22 förluster.

Till sist ger vi en rolig ställning och slutet på ett kuvertparti där Juselius spelade mot Svartström med vita pjäser:

Svartström

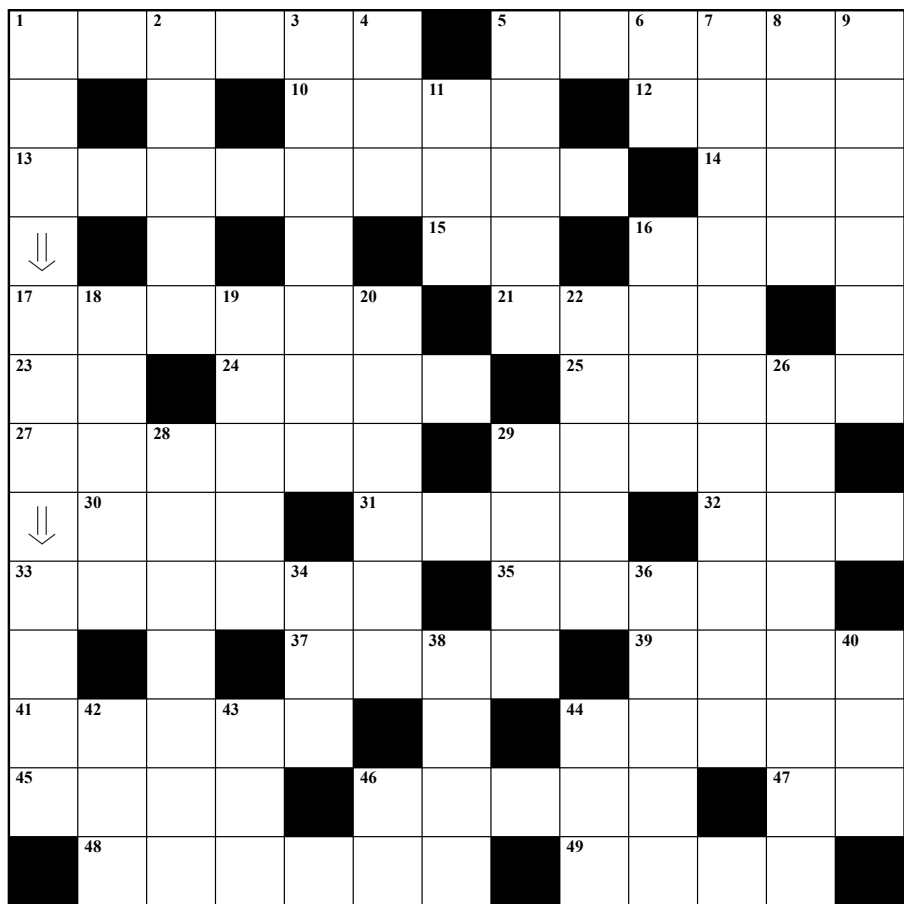
Juselius
(vit vid draget)

Arbis mästerskap hösten 1975
(Svarts kuvertdrag: E6 – E5)

Partiet fortsatte:

47	KF3	TG5
48	KF4	KC6
49	A4	TG6
50	TA6†	KC5
51	TxT	PAT

ARBIS KORS OCH TVÄRS 33

Vågrätt

1. Kompositör som figurerar också i Arbis kök.
5. Dessa kan vi läsa om ur ett kriminologiskt perspektiv inom ÖU.
10. Gör kanske den som drabbas av svininfluensan.
12. Blir kvällarna i höstvisan.
13. De ger biobrännle.
14. Vill vi nog att spiken ska vara.
15. På skuldrorna.
16. Hör ihop med tinnar.
17. Är nog både den ena och den andra i dessa influensatider.
21. Denna privatskola för pojkar, som ligger mittemot Windsor vid Thames, grundades 1440.
23. Inte exakt.
24. Då verkade alla problem så avlägsna, sjöng Beatles.
25. Finns det rätt många av i en viss soppa.
27. Gör nog den som tar Recipect.
29. Finns det i den finlandssvenska dammen?
30. Är det som inte är modernt mera.
31. Ett kort, symmetriskt, tvåeggat stickvapen som först tillverkades av horn, ben eller flinta.
32. Gör den som visar fienden tänderna.
33. Blir het.
35. En del anser detta vara bäst, medan andra tycker att det är alltför litet.
37. Vann arkitekturtävlingen för Hagalunds centrum 1954.
39. Den grekiska gudinnan Athenas sköld. I överförd bemärkelse: beskydd.
41. Helsingfors största svenskspråkiga läroinrättning.
44. Gör lärarens hand vit.
45. Håller engelsmännen vakna.
46. Gör nog Äkkijyrkkäs kor när de vräks från sin ladugård i Nordsjö.
47. Finns i mängen ledning.
48. Denna svenska privatdetektiv bor i Byköping. Sax heter han i efternamn. Och förnamnet var?
49. Knöts i synnerhet på 50- och 60-talet i många hem.

1:a pris 10 euro.
Bör vara redaktionen till handa senast 15.1.2010.

Lodrätt

1. Kulinarisk språkkurs för finskspråkiga.
2. Douglas Fairbanks var den första som gestaltade denna maskerade hjälte på filmduken 1920.
3. Är de flesta klassrum på Arbis.
4. Lonicera tatarica är det latinska namnet. Bären och blommorna är något giftiga.
5. Gör St Göran sällskap utanför Arbis.
6. Vancouver står värd i februari 2010.
7. Vetenskapen om åldrandet. Kan studeras inom ÖU.
8. Doftar gott i skogen.
9. Gör lockar i regn. Om de inte är naturliga eller permanentade.
11. Finlands representant i Eurovisionen 1971.
16. På sådan hänger tvätten.
18. Tog över när Fidel Castro insjuknade.
19. Är Arbis i förhållande till Työvis.
20. I Bullerbyn har två av dem namn efter vädersträck.
22. Måste man förhoppningsvis vid lösandet av detta korsord.
26. Trivs bäst för sig själva.
28. Kan den engelska frukosten kännas för en som inte är van.
29. Internationellt bantningspill. Har Paasikivis fru männe stått modell?
34. Också en sådan kan spikas upp.
36. Många amerikaner lystrar till detta förnamn, bl.a. en känd jazzbarytonsaxofonist.
38. Där fick bångstyriga elever fordom stå.
40. Sänks inte i vårt land.
42. Stockmanns galna dagar.
43. Hörs flygande mygg.
44. Med salt framför är detta något litet.
46. Ett halvt fraktfartyg.

Inskickat av:

Telefon:

TimLärarPorträtt

Hösten 2004 inleddes en serie, där Arbis timlärare presenteras. Eftersom arbis har över 200 timlärare blir presentationerna ganska kortfattade. Serien fortsätter i nästa nummer.

Frågorna som de intervjuade ställdes var:

1. Vad undervisar du i?
2. Hur länge har du jobbat på arbis?
3. Vad gör du när du inte undervisar på Arbis?
4. Vad har du för fritidsintressen?
5. Vad är din favoritmat?
6. Beskriv dig själv med tre adjektiv!

Mikaela Lindström

1. Klädsömnad
2. Allt som allt ca 7 år men jag har varit mammaledig emellan.
3. Är med min familj, tre barn och man. Har som hobby latinsk dans. Syr och gör olika handarbeten.
4. Handarbete, sport, läser böcker.
5. Caesarsallad.
6. Glad, flitig och omtänksam.

Lena-Maria Brännkärr

1. Pianospel, ackompanjerar allsången.
2. Sedan hösten 2009. Jag jobbar som pianolärare och ackompanjatör på Musikinstitutet Raseborg.
3. Motion och musik.
4. Handarbete och katterna mina.
5. Är helfrälst i sushi!
6. Positiv, målmedveten, noggrann.

Christina Normén-Böök

1. Knyppling.
2. Det är mitt femte år nu.
2. Hemmafru.
3. Knyppling, handarbete och sommarstugan.
5. Stekt gös med spenatsås.
6. Tålmodig, snäll, pedant när det gäller knyppling.

Alexander Högström

1. Capoeira
2. En termin.
3. Capoeira, ordförande för nationella hälsoföreningen.
4. Capoeira, simning, hälsa.
5. Ekologisk-vegetarisk.
6. Positiv, engagerad, frisk.

Instrumenten

på sida 11 är:

1. Altsaxofon
2. Barytonsaxofon
3. Basklarinett
4. Eufonium
5. Fagott
6. Klarinett
7. Oboe
8. Piccolo
9. Tenorsaxofon
10. Trombon
11. Trumpet
12. Tuba
13. Tvärflöjt
14. Valthorn

Carola Rewell

- positiv
- målinriktad
- social

Carola Rewell är sedan den 1 november tf. planeringsansvarig lärare i svenska. Det handlar om en nyrättad tjänst. Hennes huvudsakliga arbetsuppgift kommer att vara att ta hand om de utlokaliserade kurserna i svenska; Arbis har nämligen ett avtal med staden att stå till tjänst med undervisning i svenska på stadens olika verk.

Och önskemålen duggar tätt – ett verk vill ha telefonsvenska, ett annat behöver juridisk terminologi och ett tredje vill ha grammatikrepetition. Men oftast handlar det om konversation på olika nivåer. Oberoende kräver alla kursönskemål en hel del pusslande med tider, lärare och kursinnehåll. För att inte tala om undervisningsmaterial! Läroböcker används sällan eftersom det ofta är fråga om kortkurser. Och lärarna sliter sig i håret för att hitta lämpligt material.

Men nu ser de en ljusning i tunneln – Carola Rewell kommer att utveckla och skapa nytt undervisningsmaterial för de utlokaliserade kurserna i svenska. Uppgiften är inte främmande för henne trots att hon bara för en månad sedan blev utexaminerad filosofiemagister

från Helsingfors universitet med nordiska språk som huvudämne.

– Jag har hela tiden jobbat vid sidan om studierna, mest med att undervisa i svenska både ungdomar och unga vuxna. Men för ett år sedan fick jag komma med i ett läroboksprojekt som handlade om att förnya de finska läroböckerna i A-svenska för årskurs 7–9. Åttondeklassisternas bok blev färdig i höst och nu har vi just börjat med niornas. Det är jätteintressant. Och på våren var jag assistent på uni för professor Fred Karlsson – där var min uppgift att uppdatera och redigera hans bok i finsk grammatik.

Att bli lärare i svenska var kanske inte ännu under skoltiden någon självklarhet för Carola fastän hon alltid varit intresserad av språk. Hon var bl.a. en sommar som utbyteselev i USA och har också gått på intensivkurs i spanska i Barcelona.

– Men när jag sedan sökte in till uni så sökte jag direkt till lärarlinjen. Jag har faktiskt också undervisat finska för invandrare fastän jag inte har studerat det, men jag har vuxit upp med två språk. Och

att undervisa invandrare var jätteroligt.

Universitetsstudierna klarade Carola av på bara fyra år. Trots det hann hon också jobba. Blir det någon fritid kvar?

– Visst! Jag tycker om att träffa vänner, jag simmar ofta och reser gärna – nu i december ska vi åka till Indonesien min sambo och jag. Dessutom brukar jag gå på utställningar, evenemang och konserter – för tillfället lyssnar jag mycket på indie-musik. När jag var liten spelade jag klassisk gitarr men slutade som 14-åring. Nu tycker jag förstås att det var synd att jag slutade.

– Din första kontakt med Arbis då?

– Min första kontakt med Arbis var via min farmor som gick – och ännu går – på alla möjliga kurser här. Hon har alltid talat så mycket positivt om Arbis. Den första kurs som jag själv gick på var möbeltapetsering när jag var 16 år. Nu tänker jag gå på någon jumpakurs!

MT

Aktuellt på **Arbis**

Matlagningsdemonstration: Julens läckerheter (10 €)

1.12, tisdag kl. 13.00, *Tove Lindqvist* och *Louise Mérus*.

FDUV: Lättläst – vad är det och för vem?

1.12, tisdag kl. 18.05–19.35, *Maria Österlund* och *Johanna von Rutenberg*, LL-redaktörer.

Julsånger och julgröt

3.12, torsdag kl. 18.00–19.30. En stämningsfull musikstund med julens vackraste sånger. Lyssna och sjung med! Arbis kafé säljer julgröt, pepparkakor och glögg mellan sångerna. *Lisbet Klockars* och *Lena-Maria Brännkärr*, Arbis kafé.

FÖRFATTARSAMTAL Henrika Ringbom; Händelser; Ur nya Pressen 1968-1974

3.12, torsdag kl. 18.05–19.35, Intervjuare *Tapani Ritämäki*, Arbis bibliotek.

Vinterkonsert

5.12, lördag kl. 14.00, festsalen. Arbis musikelever och lärare avslutar terminen med en stämningsfull vinterkonsert. I pausen säljer Arbis kafé laxsmörgåsar med tillhörande dryck (6,70 €/5 €). Lös ut din matlapp i förväg i kaféets kassa. Fritt inträde.

Lucia i Stoa

11.12, fredag kl. 12.00. Elever från Blomängens lågstadieskola lussar i Stoa.

Nyländsk litteraturmatiné

12.12, lördag kl. 14.00, festsalen. Aktuella författare läser ur sina böcker. Möjlighet att till specialpris köpa de presenterade böckerna med författarnas signatur. I samarbete med Nylands litteraturförening r.f.

Matlagningsdemonstration: Sopplunch (10 €)

12.1, tisdag kl. 13.00, *Ghita Henriksson* och *Louise Mérus*.

FDUV: Begåvningsstödjande hjälpmedel i vardagen

12.1, tisdag kl. 18.05–19.35, *Susanna Gröndahl*, pedagogisk handledare, rum 23.

Diskussioner inför publik i Arbis kaféaula: Vad är arkitektur?

13.1, onsdag kl. 18.00–19.30. Arkitekterna *Gunnel Adlercreutz* och *Mårten Bondestam*.

GALLERI ARBIS: Människostudier

13–30.1. Kursarbeten, konstnärliga ledare *Maria Wolfram* och *Marina Zitting*.

Senior-IT-föreläsning: Microsoft Update – håll din dator uppdaterad

14.1, torsdag kl. 9.30–12.00, *Björn Holm*, rum 31.

IT-föreläsning: Microsoft Update – håll din dator uppdaterad

18.1, måndag kl. 18.00–21.00, *Björn Holm*, rum 31.

Vad är bildning?

19.1, tisdag kl. 17.00–20.00. Seminarium med paneldebatt kring folkbildning. Medverkande *Merete Mazzarella*, moderator, *Bernt Gustavsson*, professor i pedagogik i Sverige, *Ellinor Gube*, rektor emerita, Helsingfors arbis.

Senior-IT-föreläsning: Bli du med datorn (program, kringutrustning)

25.1, måndag kl. 9.30–12.00, *Björn Holm*, rum 31.

Matlagningsdemonstration: Fisk och skaldjur (10 €)

26.1, tisdag kl. 13.00, *Tove Lindqvist* och *Louise Mérus*.

Lecture in English: Success and Failure in Public Art

Tuesday 26 January from 6.05 p.m. to 7.35 p.m., *Egle Oddo*.

FÖRFATTARSAMTAL

28.1, torsdag kl. 18.05–19.35, *Tapani Ritämäki* och *Jenny Kajanus*, Arbis bibliotek.